

TRABZON

Trabzon'da gündoęumu.
Sunrise in Trabzon.

SİSLİ DAĞLARIN ÜLKESİ

Trabzon, Çoruh Vadisi ile Melet Çayı arasında denize paralel uzanan dağların yarattığı yüksek bir plato üzerinde yer alır. Kuzeyde denizle buluşan dağlar, yerleşim için sahilde dar bir şerit bırakır. İl merkezi ile sahildeki ilçeler bu şerit üzerinde sıralanır.

Dağlar, denizden güneye doğru gittikçe yükselmeye başlar ve en yüksek noktası olan Haldizen Dağı'nda 3325 metreyi bulur. Trabzon Karadeniz otoyolu üzerinden doğuda Sarp Kapısı ile Gürcistan'a, batıda Samsun'a bağlanır. İl merkezinden güneye yönelen bir başka otoyol ise Doğu Anadolu'ya ulaşım sağlar. 2000 metrede geçilen ünlü Zigana Geçidi bu yolda yer alır.

Karadeniz bölgesinin tipik iklim, flora ve fauna özelliklerini taşıyan Trabzon toprakları genellikle yılın 9 ayı yağmur, 1 ayı kar yağışı altındadır. Nem oranının yüzde 99'u bulunduğu bölge genellikle sislidir.

The LAND of FOGGY MOUNTAINS

Trabzon is located on a high plateau created by the mountains extending parallel to the sea between the Çoruh Valley and the Melet Creek. The mountains, which meet the sea in the north, leave a narrow strip on the coastline for settlement. The center of the province and its coastal towns are lined up on this strip.

The mountains gradually become higher from the sea to the south, and they reach a height of 3,325 meters at the Haldizen Mountain that contains the highest point. The Black Sea Coastal Highway connects Trabzon to the Sarp Border Gate, the border gate to Georgia, to the east, and to Samsun, to the west. Another highway running from the province center to the south connects it to East Anatolia. The famous Zigana Pass at 2000 meters above sea level is on this road.

The territory of Trabzon, which has the typical climate, flora and fauna features of the Black Sea Region, usually receives rain for about 9 months a year and snow for about one month. The territory, where the humidity can be as high as 99 percent, is usually foggy.

Zigana Geçidi'nde bir Mayıs günü.
A day in May at the Zigana Pass.

BÖLGENİN AĞABEYİ

Karadeniz Bölgesi deyince akla gelen ilk illerden biri olan Trabzon, tipik bir Karadenizli olarak bölgenin tüm özelliklerini taşımakla kalmaz; tarihi, coğrafyası ve ekonomisi ile diğer illere ağabeylik yapar. Özellikle son yıllarda gelişen ekonomisi, kente uluslararası ticaret merkezi kimliği kazandırmış ve Trabzon'u Kafkasya, Orta Asya, Ortadoğu ve batı ülkeleri arasında önemli bir köprü konumuna getirmiştir.

Marco Polo, Evliya Çelebi gibi tarihte pek çok gezginin seyahat anılarında yer alan Trabzon, her şeyden önce Fatih Sultan Mehmet ve Kanuni Sultan Süleyman'ın ismiyle anılır. Fatih'in fethettiği bu kent aynı zamanda Muhteşem Süleyman'ın doğduğu ve 15 yaşına kadar yaşadığı şehirdir. Bu nedenle de Osmanlı döneminden kalma önemli yapılara sahiptir. Öte yandan yüzlerce yıl bu topraklarda yaşamış eski uygarlıkların bıraktığı eserler bugün dünya inanç turizmi destinasyonunun en önemli duraklarını oluşturur.

Kısacası Trabzon, ekonomik ağırlığının ötesinde kültür, yayla ve alternatif doğa turlarının vazgeçilmez merkezi, Karadeniz'in mükemmel bir özetidir.

The ELDER BROTHER of the REGION

Trabzon, one of the first provinces that comes to mind when thinking of the Black Sea Region, does not only reflect all features of the region as a typical Black Sea Region province, but at the same time, it acts as the elder brother of other provinces due to its history, territory and economy.

The economy of the city, which has developed especially in recent years, has made the city an international commercial center, and an important bridge between the regions of the Caucasus, Central Asia, the Middle East, and the Western countries. Trabzon, which was mentioned in the travel memoirs of many historical travelers including Marco Polo and Evliya Çelebi, is associated first all with Sultan Mehmed II the Conqueror and with Sultan Suleiman the Magnificent. This city, which had been conquered by Mehmed II, was at the same time the city where Suleiman the Magnificent was born and lived until he was 15 years old. Thus, it has important buildings dating from the Ottoman period. The works left by the old civilizations that had lived in this territory for hundreds of years constitute the most important destination of the international faith tourism today.

In short, beyond its economic weight, Trabzon is an essential center for cultural, plateau and alternative nature tours, and an excellent summary of the Black Sea Region.

Kızlar Manastırı üzerinden Trabzon'a bakış.

View of Trabzon from above the Convent of the Panagia The oskepastos (Kızlar Manastırı; literally "Monastery of Maidens").

İ.Ö. 4. YÜZYILDAN 20. YÜZYILA TRABZON...

Trabzon kentinin önce Orta Asya kökenli Türk kavimlerinde kurulduğu görüşleri varsa da kentin adı ilk kez Yunanlı komutan Ksenophon'un, İ.Ö. 4. yüzyılı anlattığı Anabasis adlı eserinde geçiyor. İlk ismi olan "Trapezus" Grekçe'de "masa, yamuk, trapez" gibi anlamlar taşıyor ve Orta Hisar'ın düz şekliyle otürü bu ismin verildiği düşünülüyor.

Bugün olduğu gibi tarihte de hep önemli bir geçiş noktası olan Trabzon, İpek Yolu üzerindeki şehirlerden biriydi ve hem bir liman kenti hem de dini ve ticari bir merkez olarak pek çok uygarlık için uğrunda savaşılacak bir kent olmuştur.

Trabzon yöresinde önceleri Kolkhlar, Driller, Makronlar gibi yerli kavimler olsa da İ.Ö. 7. yüzyılda Karadeniz sahillerinde koloniler kuran Yunan kökenli Miletoslular burada yaşayan ilk devlet olarak kabul ediliyor. Kimmer ve İskitler'den sonra bölgeye Persler hakim oluyor. İ.Ö. 334 yılında Makedonyalılar Persler'i yenerek Doğu Karadeniz'e yerleşiyor. Ancak İskender'in ölümüyle bölge sahipsiz kalıyor. Bu sırada Pont Satrapı II. Ariantes'in oğlu Mithridates, merkezi Amasya olan Pontus Devleti'ni kuruyor ve Trabzon, İ.Ö. 280 yılında Pontus topraklarına katılıyor.

Roma lideri Pompeius'un, Pontus Kralı VI. Mithridates'i yenerek Pontus Krallığı'nı sonlandırması sonucu, İ.Ö. 66 yılında, Trabzon'da Roma dönemi başlıyor. Roma İmparatorluğu ile en parlak dönemlerini yaşayan ve pek çok anıtsal yapıya kavuşan kent, imparatorluğun zayıfladığı İ.S. 276 yılında Gotlar'ın istilasına uğruyor ve kent neredeyse harabeye dönüyor.

Roma İmparatorluğu 395 yılında ikiye ayrılınca Trabzon Doğu Roma, yani Bizans İmparatorluğu'na geçiyor ve kent yeniden ayağa kaldırılıyor.

8. yüzyılın başında Müslüman akınları, 13. yüzyılda Haçlı Seferleri başlıyor ve kent Latinler'in eline geçiyor. Bu dönemde İmparator Komnenos'un İstanbul'dan kaçan torunları Alexios ve David, Gürcü Kraliçesi Tamara'nın da yardımıyla Trabzon'da Komnenos Krallığı'nı kuruyorlar. Krallık, Anadolu Selçukluları ile savaşmak yerine vergi ödemeyi benimsiyor, böylece siyasi ve ticari gücünü artırıyor. Osmanlı Sultanı I. Bayezid, 14. yüzyılda Samsun ve çevresini ele geçirinca Komnenos Krallığı Osmanlı'ya vergi ödemeye başlıyor. 15. yüzyılda David Komnenos, Akkoyunlu Devleti aracılığı ile hem Osmanlı'ya ödediği vergileri geri istiyor hem de Avrupa ülkelerine Osmanlı'ya karşı ittifak öneriyor. Bunun üzerine Fatih Sultan Mehmet'in yönetimindeki Osmanlı orduları bölgeyi kuşatıyor ve 1461'de Trabzon'u ele geçiriyor.

Komnenos devletini de sonlandıran bu tarihten sonra Trabzon, Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı bir sancak oluyor ve şehzadeler tarafından yönetiliyor. Trabzon'u yöneten en önemli şehzadelerden biri olan Yavuz Sultan Selim'in oğlu ve tarihte "Muhteşem" sıfatıyla anılacak Kanuni Sultan Süleyman burada doğuyor.

16. yüzyılda Trabzon, merkezi Batum olan Lazistan Sancağı ile birleştirilerek eyalete dönüştürülüyor, 19. yüzyılda vilayet oluyor. Lazistan, Gümüşhane, Canik Sancakları ise Trabzon'a bağlanıyor.

1916, I. Dünya Savaşı sırasında 13 ay Rus işgali altında kalan kent, 1917 Bolşevik Devrimi'nden sonra boşaltılıyor. Aynı dönemde batıdan doğuya ilerlemeye başlayan Türk kuvvetleri, 1918 tarihinde Trabzon'a giriyor. Cumhuriyet döneminde Trabzon'a üç kez gelen Mustafa Kemal'in ilk geliş tarihi olan 15 Eylül 1924 Trabzonlularca "Atatürk Günü" olarak kabul ediliyor ve hala törenlerle anılıyor.

Trabzon, Kanuni Evi Müzesi.
Trabzon, Kanuni's ("the Lawgiver", Suleiman the Magnificent) House Museum.

KANUNİ EVİ

TRABZON from the 4TH CENTURY BC to the 20TH CENTURY

Although the city of Trabzon had first been founded by Turkish tribes from Central Asia according to some views, the name of the city was first mentioned in the work of the Greek commander Xenophon, *Anabasis*, in which he described the 4th century BC. Its first name, "Trapezus", which has meanings such as "table, trapezoid, trapeze" in Greek, was supposedly given because of the flat form of the Ortahisar Neighborhood.

Trabzon had always been an important transit point in history, as it is today; it had been one of the cities on the Silk Road, and it had been considered a city worth fighting for, as a port and as a religious and commercial center. Although there had been native tribes such as the Cholchians, Drilians and Macrones in the Trabzon region in earlier times, Milesians, a people of Greek origin, who had established colonies along the Black Sea shores in the 7th century BC, are considered the founders of the first state here. After the Cimmerians and Scythians, Persians dominated the region. In 334 BC, Macedonians occupied the Eastern Black Sea Region by defeating the Persians. However, the death of Alexander the Great left the region ownerless. In the same period, Mithridates, son of Pontian Satrap Ariantes II, founded the Kingdom of Pontus, the capital of which was Amasya, and Trabzon became a part of the territory of this kingdom in 280 BC.

In 66 BC, the Roman period began in Trabzon, when the Roman leader Pompey ended the Kingdom of Pontus by defeating the Pontus King Mithridates VI. The city, which had experienced its most prosperous periods, and which had been furnished with many monumental buildings as part of the Roman Empire, suffered the invasion of Goths in 276 AD, due to the weakening of the empire, and it was devastated.

When the Roman Empire was divided into two halves in 395, Trabzon became a city of the Eastern Roman Empire, or the Byzantine Empire, and it was re-built.

Muslim raids began in the early 8th century, and the Crusades began in the 13th century. The city was seized by the Latins. In this period, Alexios and David, the grandsons of Emperor Komnenos who had fled to İstanbul, founded the Komnenos Kingdom in Trabzon with the help of Queen Tamar of Georgia. Instead of fighting against the Anatolian Seljuks, the kingdom preferred to pay taxes, and thus it increased its political and commercial power.

When the Ottoman Sultan Bayezid I seized Samsun and its neighborhood in the 14th century, the Komnenos Kingdom began to pay taxes to the Ottomans. In the 15th century, David Komnenos reclaimed the taxes paid the Ottomans through the Aq Qoyunlu (White Sheep Turkomans) State and called the European countries to create an alliance against the Ottomans. Thus, Ottoman armies commanded by Sultan Mehmed II the Conqueror besieged the region and seized Trabzon in 1461.

After this date, which had ended the Komnenos state too, Trabzon became a sanjak (an administrative division) of the Ottoman Empire, and it was led by princes. One of the most important princes who had been born here and who led Trabzon was the son of Sultan Selim I, namely Sultan Suleiman "the Lawgiver" (Kanuni), who was called "the Magnificent".

Trabzon was united with the Lazistan Sanjak, the capital of which had been Batumi, and turned into an eyalet (a primary administrative division) in the 16th century, and it was turned into a province in the 19th century. The Lazistan, Gümüşhane and Canik Sanjaks were subordinated to Trabzon.

In 1916, during World War I, the city remained under Russian occupation for 13 months, and abandoned after the Bolshevik Revolution of 1917. The Turkish forces that started to march from the west towards the east in the same period entered Trabzon in 1918. Mustafa Kemal visited Trabzon three times during the Republican era, and the date of his first arrival, September 15, 1924, is commemorated as the "Atatürk Day" by the inhabitants of Trabzon.